

07.04.2022

Kansliapäällikkö

---

83 §

Lausunto valtiovarainministeriölle hallituksen esityksestä eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

HEL 2022-003168 T 03 00 00

Päätös

Kansliapäällikkö päätti antaa valtiovarainministeriölle seuraavan lausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi.

Kommentit esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuksista yleisesti

Kommentit yleisesti esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuksista

Helsingin kaupunki pitää ehdotettuja muutoksia kannatettavina, sillä ne tarjoavat mahdollisuuden parantaa sekä sähköisen asioinnin, että käyntiasioinnin palveluiden tuottamista ja kehittämistä yhdenmukaisilla palveluprosesseilla. Ehdotettu muutos tapahtuisi kaupungin näkökulmasta Suomi.fi Tunnistuksen kautta, mikä mahdollistaisi joustavan siirtymän, mutta hallituksen esityksessä kuvattu vapaaehtoisuus voi hidastaa käyttöönottoa ja aiheuttaa siirtymävaiheessa mahdollisia rinnakkaisia toimintamalleja. Traficomien kevään 2021 markkinaselvityksestä on tärkeää huomioida, että nykyisiä vahvan tunnistautumisen palveluita käytetään laajasti ja ne ovat käyttäjien mielestä helppokäyttöisiä. Tämä puoltaa pitkän siirtymäajan määrittämistä ja nykyisten tunnistuspalveluiden ostoa tuon siirtymäajan rinnalla.

Esityksessä on mainittu, että kansallinen tunnistusmenetelmä (digitaalinen henkilöllisyystodistus ja luonnollisen henkilön tunnistusväline) voidaan ilmoittaa EU:n komissiolle. Ilmoitettua tunnistusmenetelmää on mahdollista käyttää muiden jäsenvaltioiden julkishallinnossa asioimiseen. Toivomme, että tämä toteutuu nopeasti, koska se helpottaa erittäin paljon suomalaisia yksityishenkilöitä, yhteisöjä ja yrityksiä toimimaan EU-alueella. eIDAS muutoksen myötä voidaan olettaa, että rajat ylittävä asiointi helpottuu merkittävästi niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla EU-alueella.

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta

Helsingin kaupunki huomauttaa, että käyttäjällä on oltava mahdollisuus olla näyttämättä kaikkia henkilötietojaan, jotka ovat sovelluksessa. Käyttäjän tulee voida valita tiedot käyttötarkoituksesta riippuen. Asiassa on hyvä huomioida, että sovelluksen käytössä tietojen piilottamisen tulee olla helppoa, jotta ei pääse käymään siten, että oletusnäkyillä on

07.04.2022

Kansliapäällikkö

---

laajat tiedot ja käyttäjä tarpeettoman usein näyttää liian laajasti tietoaan.

Kommentit ehdotetusta toimintamallista ja viranomaisten tehtävistä palveluiden tuottajina

Helsingin kaupungilla toteutetaan uudet asiointipalvelut asiakasprofiilin ympärille ja asiakaslähtöisesti. Parhaillaan asiakkaalle kehitetään omadata palveluita valtiovarainministeriö rahoittamassa hankkeessa. Näissä vahva tunnistautuminen toteutetaan nykyisin Suomi.fi Tunnistus palvelun kautta. Toiminnallinen ratkaisu vaikuttaa loogisella tasolla toimivalta, mutta sen osalta on hyvä tarkastella kansainvälisiä referenssejä toiminnallisuuksien ja lainsäädäntötarpeen osalta.

Kohdennetut kysymykset vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi jatkovalmistelun aikana (lausunnonantaja voi valita itselleen soveltuvat teemat)

Julkishallinnon toimijoita pyydetään arvioimaan, millaisia määräraha vaikutuksia (esimerkiksi järjestelmäkustannuksia tai henkilöstökustannuksia) esitetyllä lainsäädännöllä ja ratkaisuilla arvioidaan olevan organisaatiossa sekä ottamaan kantaa ovatko muutokset hoidettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa vai vaativatko ne lisämäärärahoja.

Helsingin kaupunki arvioi, että tämä muutos tuo lisäkustannuksia 1-2 miljoonaa euroa käyttöön otosta vaiheittaiseen siirtymään noin 4 vuoden ajalla.

Sähköisen asioinnin muutokset olisivat kokonaiskustannuksista yksi kolmasosa, mikäli kaupungin asiointipalveluiden asiakkaan tietojen hallinnassa edistytään suunnitellun mukaisesti (Helsinki-profiili) ja tämä muutos menee esityksen mukaisesti läpi Suomi.fi Tunnistuksen kautta. Rinnalla on menossa henkilötunnusmuutos, josta aiheutuu suurehkoja järjestelmäkustannuksia, joten tässä arviossa lähdemme oletuksesta, että tulevat palvelut toteuttavat suunniteltua henkilötunnuksen muotoa (ns. välimerkkimuutos). Laajassa organisaatiossa ohjeistus ja koulutus ovat yksi kolmasosa kokonaiskustannuksista. Käyntiasiointiin tarvittavia lukulaitteita ja eri toimittajilta ostettujen asiointipalvelun järjestelmien rajapinta- ja käyttöliittymämuutokset olisivat yksi kolmasosa arvoiduista kokonaiskustannuksista.

Muutoksen aiheuttamat kustannukset tulee korvata kaupungille täysimääräisesti.

Arvioitko, että hankkeessa esitetty ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin? Mahdollistavatko ratkaisut sen, että asiointipalvelut voivat halutessaan huomioida palvelussaan henkilön iän? Onko alaikäisten asiointi-

07.04.2022

Kansliapäällikkö

---

timahdollisuuksien mahdollisella laajenemisella vaikutuksia asiointipalveluiden tuottamiseen?

Helsingin kaupunki pitää hyvänä sitä, että uudistus tuo mahdollisuuden alle 15-vuotiaille ja useille alle 18-vuotiaille käyttää vahvaa sähköistä identiteettiä sähköisissä palveluissa. Kunnan asiointipalveluita tarjotaan laajasti ja on erityisen tärkeää, että kaikilla on mahdollisuus sähköiseen asiointiin. Nykyisin kunnilla on esim. nuorten osallisuuden äänestyksiä, joihin ei ole toimivaa identiteetinhallintaa. Lisäksi tämä mahdollistaa tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain mukaisen palveluiden tarjoamisen lapselle lainmukaisella tavalla (Tietoyhteiskunnan palveluihin liittyvä lapsen ikäraja). Suomessa ikäraja on 13 vuotta. Kun lapsen identiteetti on varmistettu, voidaan huoltajan suostumusprosessi palveluissa tarvittaessa toteuttaa luotettavasti Suomi.fi Valtuudet palveluiden avulla.

Millä tavoin arvioitte, että esitys vaikuttaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää asiointipalveluita Suomessa tai ennen maahan saapumista? Millaisia vaikutuksia esityksellä on työntekijöiden liikkuvuuteen?

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että laki mahdollistaa ulkomaalaisille sähköisen identiteetin ja asiointivälineen, kun heille on myönnetty henkilötunnus. Tähän liittyvä toimintamalli vaatii vielä jonkin verran selkeyttämistä.

Muutos ei vielä sujuvoita ulkomaalaisten henkilöiden sähköisiä asiointipalveluita, kun henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta. Lisäksi siirtyminen Suomeen esim. työn tai opiskelun vuoksi tulisi sujua EU kansalaiselta eID:n avulla helposti. Tähän oli esityksessä nostettu esimerkkejä Viron ja Saksan ratkaisuihin.

Muut kommentit

Helsingin kaupunki huomauttaa, että hallituksen esityksessä oli paljon uusia käsitteitä, joiden yksiselitteisyys ja ymmärrettävyys on varmistettava, jotta niitä opitaan käyttämään johdonmukaisesti. Näiden varmistamiseksi on tärkeää tehdä käyttäjälähtöistä kehittämistä eri toimijoiden kanssa.

Kaupunki huomauttaa myös, että aikataulullisesti hankkeen kautta tapahtuva muutos vie vuosia. EU-alueen rajat ylittävän asiointin näkökulmasta, olisi hyvä harkita poliisin myöntämän virallisen henkilökortin eID notifiointia rinnalla. Tämä mahdollistaisi ehkä nopeammin suomalaisten asiointin muiden EU-maiden viranomaispalveluissa. Lisäksi tällä Suomi voi välttää rikkomusmenettelyn aloittamisen. Lisäksi on hyvä tehdä selkeä toiminnallinen kuvaus digitaalisen henkilökortin suhteessa

07.04.2022

Kansliapäällikkö

---

olemassa oleviin virallisiin fyysisiin asiakirjoihin (henkilökortti ja passi) sekä mahdollistaa rinnakkaiskäyttö.

Päätöksen perustelut

Valtiovarainministeriö on pyytänyt 01.03.2022 (VN/18505/2021) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi. Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista sekä laki digitaalisesta henkilöllisyydestä. Lisäksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annettua lakia, väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia, henkilökorttilakia, passilakia sekä hallinnon yhteisistä sähköisen asiointin tukipalveluista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi. Lausuntoaika on 01.03.2022-08.04.2022.

Valtiovarainministeriö asetti 8.10.2020 hankkeen digitaalisen henkilöllisyyden ja sen hyödyntämistapojen kehittämiseksi (VM161:00/2020). Hanketta edeltävän virkamiesvalmistelun pohjalta on pidetty tarpeellisenä, että hankkeen aikana kehitetään toimintamalli ja tuotetaan tarvittavat ratkaisut, joiden avulla valtion takaama digitaalinen henkilöllisyys voidaan tarjota digitaalisena henkilöllisyydestä yksilön käyttöön erilaisissa asiointitilanteissa. Lisäksi hankkeen tavoitteena on laajentaa yhteistyössä henkilötunnuksen uudistamisen hankkeen kanssa ydinentiteetin kohderyhmää niistä henkilöistä, jotka tällä hetkellä rekisteröidään väestötietojärjestelmään. Hankkeen piirissä on syksyn 2021 aikana suunniteltu digitaalisen henkilöllisyyden palveluita sekä digitaalista henkilöllisyydestä. Tämän työn pohjalta on valtiovarainministeriössä valmisteltu hallituksen esitysluonnos sellaisesta lainsäädännöstä, jota digitaalisen henkilöllisyyden hankkeessa suunniteltujen ratkaisujen tuottaminen ja käyttöönotto edellyttävät.

Lausunto on valmisteltu kaupunginkanslian hallinto-osaston ja strategiaosaston yhteistyönä. Lausunto on jaoteltu lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Helsingin kaupungin hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Lisätiedot

Salla Sinervuo, lakimies, puhelin: 310 33254
salla.sinervuo(a)hel.fi

07.04.2022

Kansliapäällikkö

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 21.2.2022, fi
- 2 Lausuntopyyntö 21.2.2022, liite, luonnos, fi
- 3 Lausuntopyyntö 21.2.2022, saate
- 4 Lausuntopyyntö 21.2.2022, sv
- 5 Lausuntopyyntö 21.2.2022, liite, lakiehdotukset, sv
- 6 Lausuntopyyntö 21.2.2022, liite, yhteenveto, sv

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Valtiovarainministeriö

Tiedoksi

Kaupunginkanslian strategiasasto

07.04.2022

Kansliapäällikkö

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1 MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 83 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

07.04.2022

Kansliapäällikkö

Sami Sarvilinna
kansliapäällikkö

Antti Peltonen
va. hallintojohtaja

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 08.04.2022.